

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3508/2023. (XII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.689/2022/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Kfv.VI.37.689/2022/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemei az alábbiak szerint összegezhetőek.
- [3] Az indítványozó gyermeke jogán tömegközlekedési támogatás iránti kérelmet terjesztett elő Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzat polgármesterénél (a továbbiakban: elsőfokú hatóság), amely a kérelmet XI/G-30106/20/2017. számú határozatával elutasította, tekintettel arra, hogy az indítványozó a családjával nem él életvitelszerűen az V. kerületben. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: másodfokú hatóság) a 219/2017. (X. 12.) számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó keresete alapján a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) a 7.K.30.906/2018/7. számú ítéletével az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte és a másodfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.
- [5] A megismételt eljárásban a másodfokú hatóság a 326/2018. (XII. 13.) számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Az indítványozó keresete folytán eljáró KMB a 7.K.30.592/2019/7. számú ítéletével a megismételt eljárásban hozott másodfokú határozatot is megsemmisítette és a másodfokú hatóságot ismételt új eljárásra kötelezte.
- [6] A második megismételt eljárásban eljáró másodfokú hatóság a 353/2019. (XII. 5.) számú határozatával az elsőfokú határozatot ismételtelen helybenhagyta, amit a Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) a 12.K.707.671/2020/6. számú ítéletével megsemmisített és a másodfokú hatóságot ismételtelen új eljárás lefolytatására kötelezte. A másodfokú hatóság felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a Kfv.III.37.707/2021/6. számú végzésével a Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte és a Törvényszéket új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Indokolása szerint a többszörösen megismételt eljárásban az képezhetette a vizsgálat tárgyát, hogy a másodfokú hatóság a 7.K.30.592/2019/7. számú ítélet megismételt eljárásra adott iránymutatásának eleget tett-e. A megismételt eljárásra előírta, hogy a Törvényszéknek érdemben kell vizsgálnia a határozat jogszerűségét a keresetlevélben hivatkozott jogszabálysértések mentén és érdemi döntést kell hoznia az ügyben, elbírálva az ügyben alkalmazott önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközését állító, normakontroll eljárásra vonatkozó indítványt is.
- [7] A megismételt eljárásban a Törvényszék a 12.K.706.233/2021/3. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a másodfokú hatóság eleget tett a 7.K.30.592/2019/7. számú ítéletben foglalt, az új eljárásra adott iránymutatásnak. Azt is megállapította, hogy az indítványozó ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértést nem valószínűsített. Álláspontja szerint a másodfokú hatóság a rendelkezésre álló bizonyítékokból megalapozottan és okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó és gyermeke nem élnek életvitelszerűen az V. kerületben, így a támogatásra való jogosultság feltételei nem állnak fenn. Nem adott helyt az indítványozó azon indítványának, amellyel az ügyben alkalmazott önkormányzati rendelet más jogszabályba való ütközésének vizsgálatát indítványozta.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését, továbbá a Törvényszék új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasítását kérte. Felülvizsgálati kérelme befogadhatóságának okát a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pontjának *ad)* alpontjában és *b)* pontjában jelölte meg. Sérelmezte, hogy a Törvényszék érdemben

nem bírálta el a négy pontból álló normakontroll iránti indítványát és ezzel megsértette a Kp. 110. § (3) bekezdésében foglaltakat. Sérelmezte továbbá azt is, hogy a Törvényszék az előzményi perben született védőnői tanúvallomást (mint legnagyobb súllyal értékelendő bizonyítékot) önkényesen kirekesztette a bizonyítékok köréből. Azt állította, hogy a Törvényszék eljárása sérti a Kp. 2. § (3) bekezdésében, 58. §-ában, valamint a 76. § (1) bekezdésében foglaltakat, tekintettel arra, hogy annak ellenére nem tartott tárgyalást, hogy a normakontroll iránti indítványa elutasítása esetére kérte tárgyalás tartását. Azt is állította, hogy a Törvényszék ítélete indokolás nélkül eltért közzétett kúriai határozatokban foglaltaktól, annak ellenére, hogy a hivatkozott határozatokban a Kúria a perbelivel azonos bizonyítékok alapján hozott döntést.

- [9] A Kúria a Kfv.VI.37.689/2022/4. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. Indokolása szerint a Kúriának kiforrott és egységes joggyakorlata van a tekintetben, hogy a támogatás akkor vehető igénybe, ha a kérelmező megfelel a jogosultsági feltételeknek, az ügy érdeme pedig nem vet fel olyan elvi jelentőségű jogkérdést, amely felsőbb bírósági állásfoglalást igényelne (Kúria végzése, Indokolás [28]). A Kúria a befogadás feltételeként szintén számításba vehető társadalmi jelentőséget sem állapította meg, ugyanis úgy ítélte meg, hogy az indítványozó egyedi ügye a társadalom szélesebb körére még áttételesen sem gyakorol hatást (Kúria végzése, Indokolás [29]). Azt is megállapította a Kúria, hogy az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárása kezdeményezésének szükségességét az indítványozó nem valószínűsítette, illetve az ügy nem vetett fel az uniós jog értelmezését igénylő kérdést, így erre az okra alapozva sem volt befogadható a felülvizsgálati kérelem.
- [10] A Kúria továbbá megállapította, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében lényegében az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységét kifogásolta, a felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok felülmérlegelését kérte, továbbá a jogerős ítéletben foglalt döntés megalapozottságát, az indokolásban foglalt megállapítások helyességét, a levont következtetéseket vitatta, miközben a felülvizsgálati kérelem csupán jogkérdésre irányulhat, a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, felülmérlegelésre a felülvizsgálati eljárásban csak kivételesen van lehetőség, akkor, ha azt jogszabálysértés indokolja (Kúria végzése, Indokolás [31]–[32]). Utalt rá, hogy a Törvényszék a lefolytatott eljárást, az alperesi határozatot, annak megalapozottságát, jogszerűségét érdemben megvizsgálta, bizonyítási eljárást folytatott le, annak eredményét a megelőző eljárásban megállapított tényállással is egybevetve értékelte, a tényállást a meggyőződése szerint állapította meg, bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységéről a jogerős ítélet indokolásában részletesen számot is adott. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bizonyítás eredményének a jogerős ítélet szerinti mérlegelésével, és a bizonyítékok felülmérlegelésével lényegében a saját álláspontja elfogadását kéri, még nem elegendő a felülvizsgálati kérelem befogadásához (Kúria végzése, Indokolás [33]).
- [11] Rögzítette azt is, hogy az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás kezdeményezésére a Kp. nem biztosít indítványozói jogosultságot a peres fél számára, azt azonban nem zárják ki a perrendi szabályok, hogy felhívja a bíró figyelmét az önkormányzati rendelet általa észlelt jogszabályba ütközésére. A Kúria szerint a Törvényszék az indítványt elbírálta és összefoglaló indokát adta annak, hogy miért nem szükséges a Kúria önkormányzati tanácsa eljárásának kezdeményezése (Kúria végzése, Indokolás [34]).
- [12] A Kúria az Alkotmánybíróság gyakorlatának felhívásával azt is vizsgálta, hogy valószínűsített-e az indítványozó az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegést a tárgyalás tartásának hiányát sérelmező kifogásában. A Kúria megítélése szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga és a Kp. 2. § (3) bekezdésében, 58. §-ában, valamint a 76. § (1) bekezdésében foglaltak megsértését a felperes nem valószínűsítette, figyelemmel egyebek között arra a tényre is, hogy egy többszörösen megismételt eljárásban az indítványozó nyilvánvalóan nem volt elzárva annak a lehetőségtől, hogy álláspontját kifejtse (Kúria végzése, Indokolás [37]).
- [13] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben arra hivatkozott, hogy a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.
- [14] Az indítványozó azt állította, hogy a Kúria nem tett eleget az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás keretében értelmezendő indokolási kötelezettségének. Szerinte a Kúria a felülvizsgálati kérelem 3. pontjában foglalt kifogáson jogi magyarázat nélkül túllépett, e körben egyáltalán nem fektetett le indokolást határozatában, csak általánosságban hivatkozott arra, hogy a törvényszéki ítélet megfelelően értékelte a bizonyítékokat. Szerinte nem ismerhető meg a Kúria döntéséből, hogy miért tartja elfogadhatónak, hogy az indítványozó javára szolgáló, a bíróság által elrendelt bizonyítás során felvett, az eljárás kimenetelére lényeges kihatással lévő bizonyítékokat teljes egészében ignorálta a Törvényszék. Arra hivatkozott, hogy a Törvényszék az előzményperben lefolytatott tárgyalások során felmerült tanúvallomást, mint bizonyítékot nem vont be az ítéletbe, így azt nem is értékelhette. Szerinte a Kúria végzése indokolásának [22]–[30] bekezdései olyan jogszabályhelyekre hivatkozik, melyek alapján ő nem kérte a felülvizsgálati kérelem befogadását (amit önmagában még nem sérelmezett), majd a végzés [31] bekezdése utalt arra, hogy az indítványozó a Törvény-

szék bizonyíték-értékelését kifogásolta. Meglátása szerint ez a pont sem tartalmaz arra irányuló indokolást, amely a felülvizsgálati kérelem általa hangsúlyozott pontjait érintené. Szerinte az indokolás [33] bekezdése sem terjedt ki a felülvizsgálati kérelem általa fontosnak tartott pontjaira.

- [15] Az indítványozó mindezekon felül az alperes hatalmi arroganciáját sérelmezte és a bíróságok függetlenségével kapcsolatos kételyeinek (nem a saját ügyével kapcsolatban, hanem más ügyekre és sajtóhírekre alapozva) is hangot adott.
- [16] Azt is hangsúlyozta, hogy kizártnak tartja, hogy a Kúria különböző tanácsai eltérően ítélik meg az indítványozó azonos tartalmú ügyeit, ennél fogva jogtalan befolyásolás lehetőségét vetette fel. Azt is megemlítette, hogy a Kúria eljáró tanácsának elnöke az a bíró volt, aki egy korábbi (Alkotmánybíróság által is elbírált) ügyében az előadó bíró volt. Emiatt szerinte rendkívül felpuhul a tárgyalás tartásához való jog, amit sérelmesnek tart, de nem kívánt ezekre az érvekre alkotmányjogi panaszt alapozni.
- [17] Sérelmezte azt a gyakorlatot is, ami szerinte teret enged a Kúria bizonyíték-értékelési gyakorlatától való indokolás nélküli eltérésre is, de hangsúlyozta, hogy erre sem kíván alkotmányjogi panaszt alapítani. Ugyanakkor kérte az Alkotmánybíróságot, hogy tekintse át ennek alkotmányosságát és javasolta, hogy az Alkotmánybíróság a peres felek védelmében lépjen fel az ún. szuperbíráskodás lehetőségével.
- [18] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokra jutott.
- [19] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], továbbá tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [20] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 27. §]. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz.
- [21] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [22] Az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, figyelemmel az Alkotmánybíróság Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben kimunkált gyakorlatára. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak azt kellett értékelnie, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétely megállapítható-e.
- [23] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelme körében az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét állította. Indítványának lényege szerint a Kúria nem teljesítette indokolási kötelezettségét, mivel szerinte egy bizonyíték-értékeléssel kapcsolatos felülvizsgálati kérelmét a Kúria válasz nélkül hagyta. Habár emellett a tárgyaláshoz való joggal és a független, pártatlan bírósághoz való joggal kapcsolatban is előterjesztett érveket, de saját maga is úgy nyilatkozott, hogy ezen részjogosítványok vonatkozásában kérelmet nem kíván előterjeszteni, ekként azokat az Alkotmánybíróság (az indítványhoz kötöttség elvének megfelelően) nem vizsgálta.
- [24] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valameny-

nyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [25] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó a fentiek szerint alapvetően a támadott kúriai végzés indokolásának hiányosságára hivatkozott. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó által előadott érvek felvetik-e a Kúria végzésével kapcsolatosan az alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának előfeltételei fennállnak-e vagy sem, illetőleg a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásra alkalmas-e vagy sem, alapvetően nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági, hanem az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső szakjogi-törvényértelmezési kérdés {lásd például: 3068/2023. (II. 16.) AB végzés, Indokolás [21]}. A Kúria eljárására is vonatkozik ugyanakkor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettség, melynek esetleges megsértését az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz elbírálása során vizsgálhatja. Jelen esetben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozó állításával ellentétben a Kúria kifejtette, hogy az indítványozó érvei miért nem foghattak helyt a felülvizsgálati eljárás során, azok miért nem alkalmasak az indítvány befogadására. Részletesen megindokolta azt is, hogy jelen eljárásban milyen érvek vizsgálatára van lehetőség, és azt is rögzítette, hogy felülmérlegelésre a felülvizsgálati eljárásban csak kivételesen, akkor van lehetőség, ha azt jogszabálysértés (a tényállás iratellenes megállapítása, illetve kirívóan okszerűtlen mérlegelési tevékenység) indokolja (Kúria végzése, Indokolás [32]), és megállapította, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelme ezt a követelményt nem teljesíti (Kúria végzése, Indokolás [33]). A Kúria ennek megfelelően az ügyben alkalmazandó eljárási törvények rendelkezéseinek (és egyben az Alaptörvényből fakadó követelményeknek is) megfelelő, érdemi indokolással támasztotta alá végzésében, hogy az indítványozó vonatkozó érvei érdemi vizsgálatának miért nem lehet helye.
- [27] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben arra is utal, hogy következetes gyakorlata szerint önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a Kúria döntésével, valamint annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. A Kúria indítványozótól eltérő jogértelmezése (a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával összefüggésben) ugyanis alapvetően szakjogi-törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdésnek tekinthető, ekként az Alkotmánybíróság hatáskörén kétséget kizáróan kívül esik, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem fogalmazott meg a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [29] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. november 14.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/342/2023.

